

Asia: VN/17575/2021

Luonnos hallituksen esityksestä SORA-säännösten muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Ni kan skriva ert utlåtande i textfältet nedan

Åbo Akademi (ÅA) önskar tacka för möjligheten att ge ett utlåtande om lagstiftningen gällande lämplighetsutredning av sökande och studerande (den s.k. SORA-lagstiftningen). Även om antalet utredningar vid ÅA och nationellt har varit mycket få är det viktigt att det finns anvisningar. ÅA ser det som bra att paragraferna nu granskats och uppdateras då viss otydlighet existerat.

ÅA har valt att kommentera de centrala ändringsförslagen enligt hur de framkommer i förslaget till uppdaterad universitetslag.

1. Förtydligande om att sökande vid antagningen inte behöver uppge tidigare indragningsärenden där en indragen studierätt senare återställts pga. förbättrat hälsotillstånd.

ÅA: Förtydligandet förbättrar studerandens rättsläge och är i enlighet med principen om att utagerade händelser inte ska påverka framtida beslut. ÅA stöder att textförändringen tas in.

2. Nytt krav om att sökanden vid antagningen ska uppge information om startade lämplighetsutredningar inom de senaste två åren även om de inte förts till beslut. Universitetet ges utökad rätt till information så att rätten även omfattar startade ärenden från läroinrättningar som omfattas av SORA-lagstiftningen och där utredningar inletts.

ÅA: Det nya kravet ger universitetet klart bättre möjligheter att utreda en sökandes situation och uppfyller på ett bättre sätt den grundläggande avsikten med lagstiftningen. ÅA stöder att det nya kravet tas in.

3. Nytt krav om att studeranden förlorar sin studierätt sex månader efter ett rättskraftigt beslut om att avhålla studeranden från studier pga. vägran att uppvisa begärda intyg ifall grunderna för universitetets beslut fortfarande kvarstår.

ÅA: Det nya kravet skärper kravet på studeranden att uppvisa nödvändiga intyg och förtydligar rättsläget för universitetet. ÅA stöder att det nya kravet tas in.

4. Nytt krav om att SORA-lagstiftningen gäller förutom studier där studeranden är i kontakt med minderåriga även där hen är i kontakt med äldre eller personer med funktionsnedsättning.

ÅA: Det nya kravet är viktigt och breddar universitetets ansvar i studier som involverar personer i utsatt situation. En hänvisning till lagstiftning med definition av begreppen minderårig, äldre och person med funktionsnedsättning kunde med fördel införas i lagtexten. ÅA stöder att det nya kravet tas in. Samtidigt noterar ÅA att lagstiftaren fortsättningsvis anser att utbildningen i teologi, särskilt utbildning av präster, inte ska omfattas av SORA-lagstiftningen.

5. Förtydligande av när processen för indragande av studierätten har inletts.

ÅA: Rättsläget förtydligas med att definiera att processen inleds då universitetet antingen skickar studeranden på granskning/undersökning, eller hen kallas till hörande. ÅA stöder att textförändringen tas in.

6. Förtydligande om att studeranden har rätt att få ett beslut om indragande av studierätten innan hen går med på att flytta till en annan, erbjuden utbildning.

ÅA: Studerandens rättsläge förbättras av att hen kan få ett beslut om indragande innan hen behöver fatta beslut om att flytta. Det är även bättre för universitetet att en påbörjad process får ett beslut innan andra processer inleds. ÅA stöder att textförändringen tas in.

7. Förtydligande om att universitetet ska vägleda studeranden till annan utbildning och/eller stödtjänster efter beslut om indragande av studierätten.

ÅA: Studerandens situation förbättras med ett tydligare krav på universitetet att hjälpa studeranden efter ett beslut om indragande. Till vilken omfattning och hur länge universitetet förutsätts stöda

studeranden kan inte tas in i lagstiftningen utan lämnas för universitetets egen tolkning beaktande egna resurser. ÅA stöder att textförändringen tas in.

8. Förtydligande om informationen som ska ges till Valvira

ÅA: Rättsläget blir tydligare då universitetet ska anmäla om en påbörjad process och när den har avslutats. Till universitetets tolkning kvarstår när i processen anmälan om påbörjad process görs. ÅA stöder att textförändringen tas in.

9. Ändring gällande när narkotikatestning kan göras och nytt krav om att studerande som skickats för testning kan avhållas från att delta i studierelaterade praktiska uppgifter eller praktik fram till hen visat intyg över testningen, dock max i en månad.

ÅA: Universitetets rätt att avhålla en studerande som vägrat visa begärt intyg över narkotikatestning (45 a § 2 mom.) kan inte begränsa sig endast till studierelaterade praktiska uppgifter och praktik. Rätten måste gälla alla de situationer som anges i 43 d § om narkotikatestning. Universitetet har en restriktiv linje gällande att skicka studerande på narkotikatestning. Då en situation uppstår att en studerande skickats på testning måste en trygg studie- och arbetsmiljö prioriteras. En person som vägrar lämna in intyg kan ägna sig åt distansstudier men inte delta i normal undervisning. ÅA anser att 45 a § 2 mom. ska skrivas om. Överlag ger lagstiftaren universitetet för svaga möjligheter att garantera kravet om en trygg studiemiljö i 41 a § i universitetslagen.

10. Nytt krav om att studeranden kan nekas rätten att delta i studierelaterade praktiska uppgifter eller praktik om hen uppfattas kunna orsaka fara för en annan persons hälsa eller säkerhet under den tid en process om indragande av studierätten pågår. Beslutet gäller för en månad åt gången.

ÅA: Universitetet får bättre möjligheter att agera i en situation som redan anses så allvarlig att en process om att dra in studierätten inletts. Rättsläget mellan 45 a § 2 mom. och 3 mom. blir oklar. ÅA anser att narkotikamissbruk ska ses som ett i 43 a § angivet hinder i anslutning till hälsotillståndet eller funktionsförmågan. Anser lagstiftaren att en process om indragande av studierätten inletts då en studerande skickas på narkotikatestning? ÅA anser att rättsläget ytterligare behöver förtydligas.

11. Förtydligande om att studeranden ska höras i enlighet med bestämmelserna i förvaltningslagen.

ÅA: Studerandens rättsläge förbättras. ÅA följer redan nu bestämmelserna om hörande med där parten har möjlighet att ha ett ombud på plats. ÅA stöder att textförändringen tas in.

12. Förtydligande om att rektor beslutar om att neka en studerande rätten att delta i studierelaterade praktiska uppgifter eller praktik (45 a § 2-3 mom.) och om att avhålla en studerande från studier ifall hen vägrar att lämna in intyg över begärda kontroller eller undersökningar (45 b §).

ÅA: Rättsläget för universitetet blir bättre då det tydligt framgår att det är rektor som fattar beslut i de här processerna. ÅA stöder att textförändringen tas in. ÅA anser att lagstiftaren borde ändra all beslutanderätt i disciplinära ärenden från universitetets styrelse till rektor. Styrelsen är sedan ändringen av universitetslagen 2009 ett strategiskt organ. Rektor fattar operativa beslut. ÅA anser att disciplinära beslut motsvarar det beslutsansvar rektor har gällande avskedande av personal.

13. Språkligt förtydligande om hanteringen av uppgifter relaterade till SORA-processer.

ÅA: ÅA stöder att textförändringen tas in.

14. Den särskilda instansen för överklagande av beslut om indragande och återställande av studierätter, rättsskyddsnämnden för studerande, avskaffas. Förvaltningsdomstolen tar över behandlingen av dessa ärenden.

ÅA: Ärendena har varit väldigt få. Rättsläget blir tydligare genom att avskaffa nämnden och föra ärendena till förvaltningsdomstolen. ÅA stöder ändringen.

Åbo Akademis utlåtande är formulerat av kvalitetskoordinator Ole Karlsson.

Ni kan bedöma vilka konsekvenser ändringsförslagen har i text fältet nedan

-

Lindblad Maaria
Åbo Akademi